

**Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas
muzejrezervāta**

**Darbības un attīstības stratēģija
2024.–2028. gadam**

Sigulda

2024

Saturs

Ievads	3
1. Muzeja raksturojums un tā loma sabiedrībā	3-6
1.1. Darbības pilnvarojums	
1.2. Muzejrezervāta stratēģijas mērķu karte	
1.3. Mērķauditorija	
2. Pašreizējās situācijas raksturojums	6-14
2.1. Pārskata periodā 2014–2023 sasniegtie rezultāti	
2.2. Pārskats par iepriekšējās akreditācijas ieteikumu izpildi	
2.2. Muzeja darbības spēju analīze	
3. Stratēģiskā daļa	15-30
3.1. Muzeja politikas mērķi	
3.2. Prioritātes, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti	
3.3. Stratēģiskie priekšnoteikumi	
4. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība	30-32
4.1. Snieguma rādītāji	

Pielikumi

1. Pielikums. Vīzijas 2023 galvenie rezultatīvie rādītāji
2. Pielikums. Krājuma politika
3. Pielikums. Pētniecības darba politika
4. Pielikums. Komunikācijas politika

Ievads

Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta (turpmāk tekstā – muzejrezervāts) Darbības stratēģija 2024.–2028. gadam nosaka tā darbības un attīstības virzienus, kā arī sagaidāmos rezultātus.

Stratēģijas mērķis ir nodrošināt muzejrezervāta profesionālu un ilgtspējīgu attīstību un darbību atbilstoši misijai, politikām, mērķiem un uzdevumiem, sekmējot valsts izvirzītās horizontālās prioritātes visās dimensijās (ekonomika, sociālie aspekti un vide, informācijas sabiedrība), kas iekļautas Kultūrpolitikas pamatnostādnēs 2022.–2027. gadam „Kultūrvalsts”, kā arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam, Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027.gadam, Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības pamatnostādnēs 2021.–2027.gadam, Valsts valodas politikas pamatnostādnēs 2021.–2027.gadam u.c. Stratēģijas sagatavošanā ir ievērotas starptautiskās konvenijas par mantojuma aizsardzību, muzeju nozari reglamentējoši normatīvie akti, kā arī 2022. gada 1. februāra Ministru kabineta instrukcija Nr. 1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu” un Kultūras ministrijas izstrādātās Vadlīnijas muzeja darbības un attīstības stratēģijas izstrādei.

Stratēģijā ir noteikti darbības mērķi, prioritātes un vērtības, kas sekmēs misijas īstenošanu un mērķtiecīgu ikdienas darbu 2012. gada 18. decembra Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumos Nr.932. “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikums” noteikto funkciju un uzdevumu izpildē, lai nodrošinātu Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanu un tā pieejamību sabiedrībai.

1. Muzeja raksturojums un tā loma sabiedrībā

1.1. Darbības pilnvarojums

Īpaši aizsargājamais kultūras piemineklis – Turaidas muzejrezervāts ir īpaši aizsargājams kultūras pieminekļu komplekss ar sevišķu vēsturisku, zinātnisku un kultūras vērtību, tas ir Latvijas Republikas nacionālās bagātības sastāvdaļa un atrodas īpašā valsts aizsardzībā.

Muzejrezervāts izveidots 1988. gadā uz Siguldas novadpētniecības muzeja bāzes, kas savu darbību uzsāka 1948. gadā, lai saglabātu nākamajām paaudzēm vienu no senākajiem

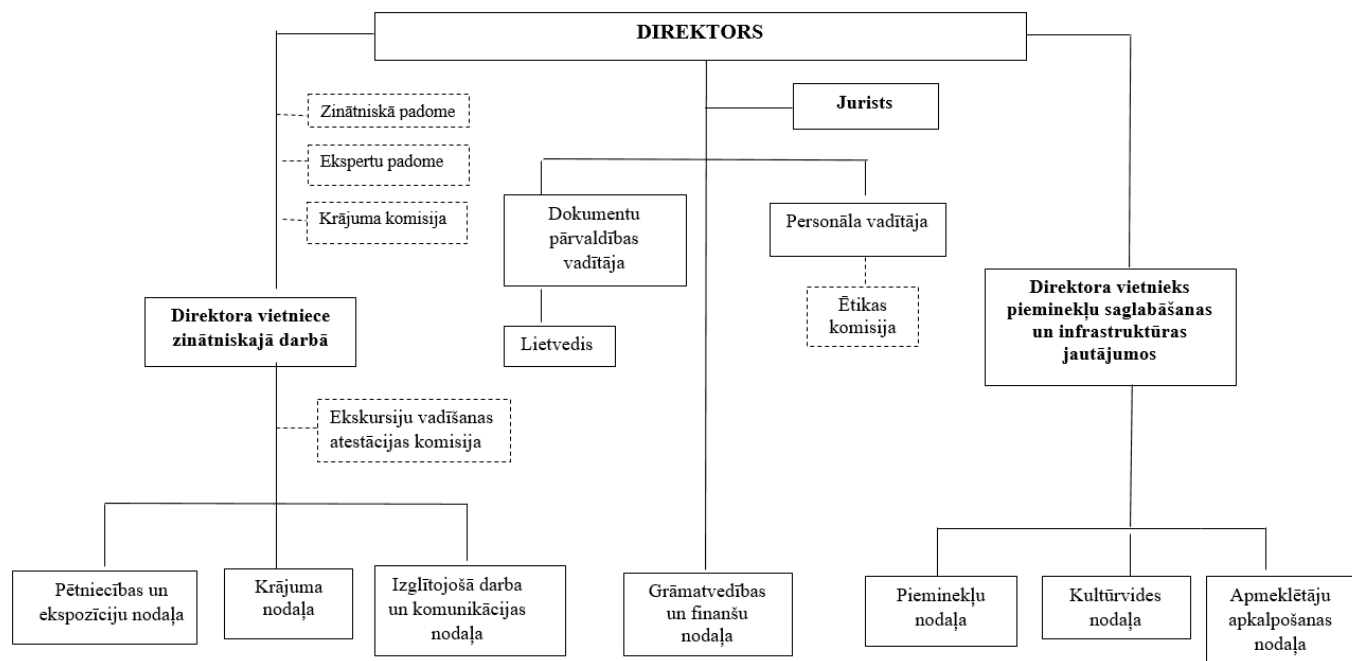
Latvijas valstiskajiem veidojumiem – Turaidas vēsturisko centru ar kultūras pieminekļu kompleksu. Muzejrezervātu veido pieminekļi, dabas un kultūrvēsturiskā vide un krājums, kas ir Nacionālā muzeju krājuma daļa. Ar Ministru kabineta 28.10.2014. noteikumiem Nr. 664 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – aizsardzības kārtība” ir noteikta kārtība, kādā tiek nodrošināta muzejrezervāta aizsardzība, kā arī precizēta tā teritorijas robeža.

Muzejrezervāts ir Kultūras ministrijas pakļautībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojās saskaņā ar nolikumu, kas apstiprināts ar 2012. gada 18. decembra Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.932.

Muzejrezervāts savā darbībā balstās uz likumdošanas aktiem:

- Muzeju likumu, Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu,
- Likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumiem u.c.
- Valsts pārvaldes iekārtas likumu u.c.

Muzejrezervāta darbu, nodrošinot tā nepārtrauktību, lietderību un tiesiskumu, organizē muzeja direktors. Organizatoriskā struktūra veidota tā, lai nodrošinātu muzejrezervāta pamatfunkciju un uzdevumu veikšanu un veicinātu stratēģisko mērķu izpildi.

1.2. Muzejrezervāta stratēģijas mērķu karte

Misija

Muzejrezervāta misija ir harmoniskas sabiedrības veidošana, parādot latviskās dzīvesziņas attīstību un vispārcilvēciskās vērtības ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras mantojumu.

Vīzija

Sabiedrības interesēs saglabāts un uzturēts Turaidas vēsturiskais centrs ar tam raksturīgo dabas, kultūrvēsturisko vidi, pieminekļiem, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu ir vēstures un kultūrainavas simbols, popularizējot Latvijas tēlu un Latviju kā kultūras tūrisma galamērķi, ir uzticams sabiedrotais materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma sargiem un atmiņu institūcijām un mūsdienīgs tilts starp kultūrvēsturisko mantojumu un sabiedrību, nodrošinot Turaidas muzejrezervāta stabilu pēctecības un attīstības procesu.

Stratēģiskie mērķi

- **Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai** dokumentēt Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūrvidi, pieminekļus, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un mērķtiecīgi komplektēt muzejrezervāta krājumu.
- **Attīstot mantojuma vērtību**, turpināt pētīt un pilnveidot zinātnisko pamatojumu par Latvijas vēsturiskajiem centriem lauku vidē, to kultūrvēsturiskās vides un dabas elementiem reģionālā un Eiropas kontekstā.
- **Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai** saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra mantojumu - ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu.
- **Reģiona attīstībai un sociālās stabilitātes sekmēšanai** pilnveidot muzejrezervāta komunikācijas formas un efektivitāti, attīstīt kultūras tūrismu un paplašināt mērķauditorijas loku, veicinot dažādību un ilgtspēju, esot atvērtiem, pieejamiem un iekļaujošiem, radot ilgtermiņa pienesumu sabiedrībai un tautsaimniecības attīstībai.
- **Nodrošināt cilvēku un dabas harmonisku līdzāspastāvēšanu** un daudzveidīgu mantojumā balstītu izglītības, emocionālā pārdzīvojuma, pārdomu un zināšanu apmaiņas pieredzi plašai sabiedrībai, daloties ar laikmetīgu, saturīgu un ētisku mantojuma interpretāciju, kas uzlabo dzīves kvalitāti, sniedz iedvesmu, rosina interesi un veicina tradīciju iekļaušanu mūsdienu radošumā.
- Pilnveidot muzejrezervāta kā kultūras mantojuma un atmiņas **institūcijas darbību**, nodrošināt augsta līmeņa pārvaldību un darbinieku profesionalitāti.

Vērtības

- **Profesionalitāte, zināšanas, jaunrade** – efektīva darbība ilgtspējīga rezultāta sasniegšanai, aktīvs, zināšanās balstīts darbs, jēgpilna un labāka rezultāta sasniegšanai.
- **Kultūrvēsturiskās vides mīlestība, lepnums par to** – cieņa pret Turaidas vēsturiskā centra dabas un cilvēku tūkstošgadē radīto materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu.
- **Godīgums un uzticēšanās** – vienots godprātīgs darbs kopīgu mērķu sasniegšanai.

1.3. Mērķauditorija

Muzejrezervāta iekšējā mērķgrupa ir muzeja vadība un darbinieki, kuru vajadzības raksturo uz kopēju mērķi vērsta efektīva iekšējā komunikācija, konkurētspējīgs atalgojums, mūsdienīga cilvēkresursu attīstības politika, ērta un draudzīga darba vide.

Muzejrezervāta ārējā mērķauditorija ir apmeklētāji, tūrisma industrijas pārstāvji, sadarbības partneri – materiālā un nemateriālās kultūra mantojuma nozare un atmiņas institūcijas, muzeoloģijas, vēstures un arheoloģijas, vides zinātnes jomas speciālisti un zinātniskas institūcijas, vides aizsardzības organizācijas un iestādes.

Muzejrezervātu apmeklē tūristi no Latvijas un vairāk nekā 80 dažādām pasaules valstīm, ierodoties muzejā gan grupās, gan individuāli. Apmeklētāju mērķgrupas iedalās 2 lielākās, kas savukārt sadalāmas vairākās apakšgrupās – Latvijas apmeklētāji un ārvalstu apmeklētāji. Procentuāli šo apmeklētāju grupu skaita attiecības mainās atkarībā no gadiem un gadalaikiem. Latvijas apmeklētāju kontekstā izdalāmas vairākas lielākās mērķgrupas – ģimenes ar bērniem; pieaugušie ar saviem viesiem; pāri, mācību iestāžu audzēkņu grupas, darba kolektīvu grupas, senioru grupas, jaunlaulātie, interesenti par vēstures tēmām, muzejrezervāta sadarbības partneri, tūrisma gidi. Ārvalstu apmeklētāji muzejrezervātā ierodas galvenokārt kā individuālie apmeklētāji un tūristi grupās. Lai nodrošinātu pilnvērtīgu komunikāciju ar ārējo mērķauditoriju, muzejrezervātam ir pietiekami plašs un pārdomāts piedāvājums apmeklētājiem, kas atklāts Komunikācijas politikā.

2. Pašreizējās situācijas raksturojums

Vērtējot iepriekšējos **desmit gados (2014–2023)** paveikto, var secināt, ka pašlaik Īpaši aizsargājamais kultūras piemineklis – Turaidas muzejrezervāts ir sasniedzis brieduma līmeni, ko raksturo pārliecība par muzejrezervāta darbības pamatojumu un attīstību, nostiprināta likumdošanas bāze, kā arī starptautiskā atzinība.

Muzejrezervātu veido trīs pamatamenti: **pieminekļi, kultūrvide, krājums**, kas atspoguļo vairāk nekā tūkstošgadē radīto Turaidas vēsturiskā centra bagāto dabas, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu. Turaidas vēsturiskais centrs apvieno gandrīz visus Latvijas kultūrvēsturisko centru elementus: pilskalnu ar koka pils pamatiem, viduslaiku mūra pili, baznīcu un kapsētu, muižas, kolektīvās saimniecības centru. Te bija kultūrvieta, kas Atmodas un Diesmotās revolūcijas laikā pulcēja cilvēku tūkstošus, stiprinot nacionālās identitātes pamatu Latvijas valsts atjaunošanai. Arhitektūras un arheoloģijas pieminekļi

atrodas vidē, kur tie ir radušies, piedzīvojuši ziedu laikus un atstājuši liecības ainavā. **Šo elementu kopums veido muzejrezervāta unikalitāti un atšķirību no citiem muzejiem.** Īpašs apliecinājums paveiktajam mantojuma saglabāšanā, izpētē, atjaunošanā un interpretācijai ir 2022. gadā iegūtais **Eiropas mantojuma vietas** statuss Turaidas vēsturiskajam centram, kas apliecina piederību Eiropas kultūras kopējam mantojumam un izceļ tā simbolisko nozīmi Eiropas vēstures kontekstā.

Turaidas vēsturiskais centrs ir viens no izcilākajiem Latvijas dabas un kultūras mantojuma objektiem ainaviskā vietā – Gaujas senielejā, kur mantojums veidojies un bijis lolots daudzu gadsimtu garumā, bet no 20. gadsimta vidus mērķtiecīgi attīstīts par iekšzemes un starptautiskā tūrisma galamērķi kā Siguldas pilsētas un Gaujas Nacionālā parka daļa. Mantojuma saglabāšanu muzejrezervāta ietvarā nodrošina normatīvi akti, pieminekļu aizsardzības likumdošana. Muzejrezervāts 1994. gadā **tika izsludināts par Īpaši aizsargājamu kultūras pieminekli.** Muzejrezervāts ietilpst valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļi „Siguldas, Turaidas, un Krimuldas vēsturisko centru kompleksi” (valsts aizsardzības Nr. 7445) un valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi „Turaidas muzejrezervāts” (valsts aizsardzības Nr. 2606). Turaidas pilskalns un viduslaiku pils ir iekļauts valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļu sarakstā (valsts aizsardzības Nr. 2147), bet reģiona nozīmes arheoloģijas pieminekļu statuss ir Turaidas baznīckalna viduslaiku kapsētai (valsts aizsardzības Nr. 2148) un Jelgavkalna apmetnei - Dainu kalnam (valsts aizsardzības Nr. 2101). 2014. gadā tika apstiprināti Ministru Kabineta noteikumi Nr. 664 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – aizsardzības kārtība”, kas identificē svarīgākos aizsargājamus kultūrvēsturiskos elementus, kas veido kultūrvēsturisko vidi, tās arhitektonisko un ainavisko vērtību. Pieminekļu saglabāšana notiek, ievērojot pieminekļu saglabāšanas principu, ka to izmantošanā tiek respektēta ēku vēsture un vide, kurā tās atrodas.

Pieminekļu saglabāšanas un muzejrezervāta darbības pamatprincipi un pamatnostādnes ir zinātniski pamatotas un uzskatāmi atspoguļotas pastāvīgā ekspozīcijā “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā”, kas atvērta 2018. gadā. Ekspozīcija un ar to saistītās publikācijas – ceļveži latviešu un angļu valodā – konceptualizē Turaidas vēsturiskā centra mantojuma nozīmi plašā kontekstā. Muzejrezervāta dibinātājas A. Jurkānes darbība, pamatojot muzejrezervāta kā īpašas jauna tipa institūcijas izveidi, tikusi augsti novērtēta valstiskā mērogā, muzeju kopienā, mantojuma un atmiņu institūcijās, piešķirot Latvijas valsts augstāko apbalvojumu – Atzinības krusta IV šķiru un ieceļot par Atzinības krusta virsnieci

(2015). A. Jurkāne saņēma Ministru kabineta Atzinības rakstu par ieguldījumu Turaidas muzejrezervāta attīstībā (2020), Latvijas muzeju biedrības Mērijas Grīnbergas vārdā saukto gada balvu (2019), savukārt Nacionālā mantojuma pārvalde 2023.gadā Latvijas mantojuma sistēmas 100gades kontekstā godināja viņas izcilo devumu kultūras mantojuma saglabāšanas procesos Atmodas laikā un kultūras mantojuma lomas stiprināšanu neatkarības, demokrātijas un brīvības centienos.

2.1. Pārskata periodā 2014–2023 sasniegtie rezultāti

Muzejrezervāts pārskata periodā sabiedrības interesēs saglabājis un uzturējis Turaidas vēsturisko centru ar tam raksturīgo dabas, kultūrvēsturisko vidi, pieminekļiem, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu, veicot zinātniski pētniecisko, krājuma, izglītojošos un komunikācijas darbu, nodrošinot pieminekļu saglabāšanu, kultūrvides uzturēšanu un apmeklētāju apkalpošanu.

2014. gadā muzejrezervāta VĪZIJA 2023 iekļāva konkrētus sasniedzamos rezultātus 38 punktos. No šiem punktiem izpildīti vairāk nekā 75%. Vīzijas 2023 galvenie rezultātātīvie rādītāji ir plašs muzejrezervātā realizēto pasākumu kopums desmit gadu laikā, kas apkopots Pielikumā nr. 1.

Galvenie rezultāti un problēmas 2014–2023

Muzejrezervātu raksturo labi uzturēts **krājums**. Par to plašāks izklāsts Krājuma politikā. Muzejrezervāta krājumā, kas atrodas vairākās telpās ar kopējo platību 602,9 m², glabājas 96 171 krājuma vienība, t. sk. Laikā no 2014.gada līdz 2023.gadam nokomplektētas 11 526 vienības. Meklēti risinājumi telpu atrašanai krājuma vajadzībām: atjaunotajā vagara mājas klētī iekārtots atklātais krājums, kurā izvietotas piena pārstrādes un labības vākšanas un apstrādes darbarīku kolekcijas, atjaunotajā Šveices mājas sagimniecības ēkā izvietoti lielgabarieta etnogrāfiskie krājuma priekšmeti. Vairākas krājuma glabātuvēs uzlaboti glabāšanas apstākļi, visur nodrošināts atbilstošs mikroklimats, kas tiek uzturēts, izmantojot gaisa sausinātājus, mitrinātājus, apkuri un vēdināšanu. Būtiski modernizēts muzejrezervāta elektroniskais katalogs, kurā kopā ievadīti dati par 80 895 krājuma vienībām un pievienoti attēli 35 098 vienībām, ir nodrošināta kataloga attālināta pieejamība jebkuram interesantam

digitālā satura krātovē *eTuraida*, kas ir daļa no tīmekļvietnes www.turaida-muzejs.lv. Digitālā satura krātovē nodrošināta virtuālā piekļuve arī unikāliem digitalizētiem krājuma priekšmetiem, publicētiem krājuma katalogiem.

Pētniecības darbā balstītas muzejrezervāta ekspozīcijas veido vēstījumu, caur kuru apmeklētāji var iepazīt Latvijas kultūrvēsturi vairāk kā tūkstošgadu periodā 10.–21. gadsimtā, kā arī dabas mantojumu. Sabiedrības izglītošanā un muzeja vērtību pieejamības nodrošināšanā pamats ir 52 pastāvīgas ekspozīcijas un brīvdabas ekspozīcijas, kas papildinātas ar digitālām programmām, ar mobilo gidu un audiogidu. Pārskata periodā iekārtotas un eksponētas 325 tematiskas izstādes brīvdabā, telpās, kā arī kā ceļojošas izstādes. Ir izveidota digitālā satura vietne *e-Turaida*, kurā ir pieejamas izglītojošas digitālās programmu, publikācijas, virtuālās izstādes un digitalizēts krājums. **Pētniecības darbs tiek veikts septiņās pamattēmās**, kas ir cieši saistītas ar Turaidas vēsturiskā centra pieminekļu kompleksi. Par to plašāks izklāsts Pētniecības un ekspozīciju politikā.

Muzejrezervātu no 2014.gada līdz 2023. gadā ir apmeklējuši **2 028 529 apmeklētāji**. Apmeklētāju plūsma nav bijusi vienmērīga – tā bija stabili augsta līdz 2019.gadam. Apmeklētāju skaita samazinājums ir saistīts ar būtiskām izmaiņām starptautiskajā tūrismā dēļ Covid-19 pandēmijas un Krievijas militārās agresijas Ukrainā. Apmeklētāju skaits 2020.gadā ir tikai 36 % no 2019.gada apmeklētāju skaita (286046). Ir mainījusies apmeklētāju struktūra, samazinājies ārvalstu organizēto tūrisma grupu skaits, līdz ar to arī novadīto ekskursiju skaits. Laikā no 2014.gada līdz 2023.gadam novadītas 4135 ekskursijas. Sabiedrības interese par Turaidas vēsturiskā centra vērtībām saglabājas, ko veicina ilgspējīga izpētē balstīta mantojuma interpretācija un mērķtiecīga sadarbība ar starptautiskā tūrisma organizatoriem, kas nodrošina muzejrezervāta starptautisko atpazīstamību un dod cerības, ka nākotnē ārzemju apmeklētāju skaits atkal pieaugs. Apmeklētāju skaits 2023. gadā ir 139957, salīdzinot ar 2022. gadu, tas ir pieaudzis par 19938 apmeklētājiem.

Apmeklētāju interese izriet no muzejrezervāta piedāvājuma – ekspozīciju, izstāžu, kā arī tematisko pasākumu un izglītojošo norišu klāsta. Pārskata periodā noorganizēti 625 tematiski pasākumi. No tiem daudzu gadu garumā apmeklētākie bija Vasaras saulgriežu svētki Turaidā, starptautiskā akcija “Muzeju nakts”, kurā muzejrezervāts piedalījās no 2014. līdz 2019.gadam. Nozīmīgi bija 2014. gadā īstenotie Turaidas pils 800gadu vēstures – viduslaiku kultūras mantojuma pasākumi, Turaidas muzejrezervāta 30gades jubilejas pasākumu cikls, norises, kas saistītas ar Latvijas valsts 100gadi un tās tapšanas atspoguļojumu restaurētajā

Turaidas kļaušinieku mājā, starptautiskās Somugru dienas un Vidzemes lībiešu dienas sadarbībā ar Latvijas un ārzemju partneriem, starptautiskais folkloras festivāls “Baltica” u. c. Novadīto muzejpedagoģisko programmu nodarbību skaits pārskata periodā – 1869, tajās piedalījās 44 339 interesenti, pārsvarā skolēni. Par to plašāks izklāsts Komunikācijas politikā.

Desmit gados veikts mērķtiecīgs, ievērojams darbs **kultūras pieminekļu un infrastruktūras atjaunošanā**, restaurējot un konservējot ēkas pieminekļus, uzturot kultūrvidi visā tās daudzveidībā. Pašlaik muzejrezervāta lietošanā ir teritorija ar kopējo platību 57,82 ha platībā un 38 ēkas pieminekļi, kā arī daudzveidīgs dabas un ainaviskais mantojums: ainaviski nozīmīgi skatu punkti, parkveida ainava, dabiskie zālāji, meža teritorija, 26 muižas dīķi, apstādījumi, 19 valsts un 6 vietējas nozīmes aizsargājami dižkoki, vairākas Sarkanajā grāmatā iekļautas sugas u.c. vērtības. Muzejrezervāts veido sabiedrības izpratni par lauku vides vēsturisko elementu dažādības nozīmi tradicionālajā dzīvesveidā, bioloģiskās daudzveidības nozīmi cilvēku nākotnes labklājībā. Sākot ar 2014. gadu tika mērķtiecīgi atjaunota Turaidas muižas vēsturisko dīķu kaskāde, visa pārskata periodā notiek biotopu ekspertu iesaiste dabas vērtību apzināšanā. 2023. gadā veikta Turaidas muzejrezervāta teritorijā esošo zālāju (dabīgo pļavu) inventarizācija 14,07 ha platībā un tapis zālāju apsaimniekošanas plāns 2024.–2029. gadam. Pēdējo 10 gadu laikā muzejrezervāta teritorija ir pieaugusi par 14,19 ha, tostarp bezatlīdzības ceļā 2019. gadā no Krimuldas pagasta valdījumā pārņemot industriālā mantojuma objektu 13,03 ha platībā, kas piederīgs Turaidas vēsturiskajam centram: Turaidas ķieģeļceplā un 9 ēku pamatu drupas.

Pēdējos gados lielākās problēmas ir apmeklētāju skaita un līdz ar to plānoto pašu ieņēmumu plāna neizpilde 2020.–2023. gadā, kam pamatā bija negatīvās tendences, ko radīja Covid-19 pandēmija un Krievijas agresija Ukrainā. Vienlaikus pēdējos gados pieredzēts elektrības, degvielas, komunālo pakalpojumu cenu kāpums, kas ievērojami palielināja uzturēšanas izdevumus. Līdz ar to šī tendence radījusi situāciju, ka 2022.–2023. gadā būtiski samazinājās pieejamais finansējums infrastruktūras uzturēšanai un atjaunošanai, pētniecības un krājuma uzturēšanas pasākumiem, kā arī ierobežoja iespējas plānot jaunas, modernizētas muzeja ekspozīcijas, kā arī papildināt muzeja krājumu ar iepirkumiem un uzlabot muzeja pakalpojumu kvalitāti. Tomēr, neskatoties uz minētajām problēmām, esošā finansējuma ietvaros iespēju robežās veiktas muzejrezervāta pamatfunkcijas.

Muzejrezervāta attīstības stratēģija 2014–2023 paredzēja īstenot vairākus lielus projektus, kas ir nepieciešami mantojuma saglabāšanai un pieejamības nodrošināšanai, bet

kuru realizēšanu pilnībā nav bijis iespējams veikt tikai no pašu ieņēmumiem. 2012. gadā no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem tika izstrādāts projekts “Ugunsdrošības sistēmu rekonstrukcija Turaídas pils kompleksā”, kas aktualizēts 2021. gadā, bet nav finansējuma tā realizēšanai. Izstrādāti vairāki projekti saistībā ar Turaídas mūra pils saglabāšanu, konservēšanu, bet pašu ieņēmumu lēnais pieaugums to realizāciju var aizkavēt.

Soli pa solim ir notikusi virzība vēsturiskā Turaídas muižas kūts-staļļa-laidara ēku kompleksa atjaunošanai un jauna multifunkcionāla apmeklētāju centra izveidei, kā arī stāvlaukumu atjaunošanai. Turaídas muižas staļļa ēka atrodas muzejrezervāta ieejas tiešā tuvumā un ir avārijas stāvoklī. Sadarbībā ar VAS “Valsts Nekustamie īpašumi” (turpmāk VNĪ) 2022.gadā ir pabeigta muižas kūts-staļļa ēku kompleksa atjaunošanas būvprojekta izstrāde, kas ļautu uzsākt daudzfunkcionālā apmeklētāju centra izveidi. Tomēr 2023.–2024.gadā projekts netika uzsākts, jo nav pieejams atbilstošs finansējums.

Joprojām nav atrisināts jautājums par avārijas stāvoklī esošo muzejrezervāta lietošanā un apsaimniekošanā nodoto inženierbūvju-stāvlaukumu rekonstrukciju, kuru projektēšanā un realizācijas sagatavošanā ir ieguldīti valsts līdzekļi. Stāvlaukumi ir būtiska muzejrezervāta infrastruktūras sastāvdaļa un paredzēti muzejrezervāta apmeklētāju vajadzībām.

Sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām un Kultūras ministriju risināts drošas piekļuves jautājums muzejrezervātam un izstrādāts stāvlaukumu rekonstrukcijas projekts sakarā ar muižas staļļa rekonstrukciju un apmeklētāju drošību, šķērsojot valsts nozīmes ceļu krustojumus. Ir tapis stāvlaukumu atjaunošanas būvprojekts. Būvprojekta realizācijai VNĪ izsludināja vairākus publiskos iepirkumus stāvlaukumu labiekārtošanai, pēdējais iepirkums – 14.09.2023. Projekts paredz paplašināt un izbruģēt stāvlaukumus muzejrezervāta galvenās ieejas tiešā tuvumā. Ir paredzētas 142 vieglo auto stāvvietas, četras kempu stāvvietas, 11 tūristu autobusu stāvvietas un piecas invalīdu stāvvietas. Muzejrezervāts 2022.gadā ir izteicis vēlmi uzņemties ilgtermiņa saistības, būvdarbos ieguldītos VNĪ kapitālieguldījumus sedzot nomas maksas veidā no stāvlaukumu pakalpojuma sniegšanas ieņēmumiem, ko konceptuāli atbalstījusi Kultūras ministrija.

Avārijas situācijā esošie stāvlaukumi un muižas staļļa ēka var nākotnē būtiski ietekmēt pašu ieņēmumu plānoto izpildi ilgtermiņā, jo ar laiku tie arvien vairāk rada nepievilcīgu un nedrošu vidi apmeklētājiem un starptautiskā tūrisma organizatoriem, kas plāno savu darbību vairākus gadus uz priekšu. Lielu projektu realizēšanai nākotnē būtu vēlams valsts investīcijas vai līdzfinansējumu no Eiropas Savienības fondiem.

2.2. Pārskats par iepriekšējās akreditācijas ieteikumu izpildi

Iepriekšējās akreditācijas ieteikums	Izpilde
Turpināt meklēt iespējas konstatēto problēmu risināšanai, tostarp algu budžeta palielināšanai, lai nodrošinātu muzeja funkciju līdzsvarotai veikšanai nepieciešamo finansējumu.	Darbinieku atalgojuma jautājums ir vairākkārt pārskatīts un risināts atbilstoši muzejrezervāta budžetā pieejamo resursu apjomam. Laika periodā no 2014.gada līdz 2023.gadam muzejrezervātā vidējā mēneša darba alga vienam darbiniekam par pilnu slodzi ir pieaugusi no EUR 682, 13 līdz EUR 1108, 60. Minētajā laika periodā to ir sekmējuši arī valdības lēmumi par minimālās darba algas celšanu valstī, kā arī Valsts kancelejas organizētā Atlīdzības reforma un Kultūras ministrijas iniciatīva par kultūras nozarē nodarbināto vidējā atalgojuma celšanu, piešķirot finanšu līdzekļus darbinieku atlīdzības paaugstināšanai.
Krājuma esības pārbaudes plānot tā, lai pilna krājuma esības pārbaude tiktu veikta MK noteiktajā laika periodā.	Krājuma priekšmetu esības pārbaudes tika veiktas katru gadu saskaņā ar muzeja direktora rīkojumu atbilstoši Noteikumos par Nacionālo muzeju krājumu noteiktajai kārtībai.

2.2. Muzeja darbības spēju analīze (SVID)

Stiprās puses	Vājās puses
▪ Bagāts un daudzveidīgs Turaidas vēsturiskā centra dabas, materiālais un nemateriālais kultūras mantojums. ▪ Turaidas vēsturiskā centra – viena no senākajiem valstiskajiem veidojumiem, unikalitāte, vēsturiskās vērtības, Gaujas senlejas daba skaistums. ▪ Atbilstošs muzeja tips – muzejrezervāts, kas spēj nodrošināt kultūras mantojuma- vēsturiskās vides un kultūras pieminekļu saglabāšanu, pētniecību un pieejamības nodrošināšanu. ▪ Muzejrezervāta kā kultūras tūrisma objekta atpazīstamība Latvijā un pasaulē un plašais sadarbības tīkls ar tūrisma firmām, kā arī starptautiska atzinība Eiropas līmenī	▪ Nepietiekama valsts finansējuma un Eiropas Savienības fondu finansējuma nepieejamības dēļ nav iespējams pilnībā nodrošināt kultūras pieminekļu izpēti un saglabāšanu, vides atjaunošanu un īstenot attīstības projektus un radošās ieceres. ▪ Netiek nodrošināts Muzeju likumā noteiktais muzejrezervāta pamatfunkciju finansējums pienācīgā apjomā. ▪ Ir ierobežotas finanšu piesaistes iespējas: kā valsts muzejam ir ierobežotas iespējas iesniegt projektus finansējuma piesaistei dažās VKKF paredzētajās kultūras programmās, ir niecīga iespēja piedalīties Nacionālās Mantojuma pārvaldes organizētajos kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas konkursos un gūt atbalstu muzejrezervāta projektu

▪ Muzejrezervāta darbības pozitīvā ietekme reģiona un apkārtējo novadu pievilcības veidošanā. ▪ Bagāts un tematiski daudzveidīgs krājums kā vērtīgs resurss pētniecības, muzeja ekspozīciju un izglītojošā piedāvājuma veidošanā.	iekļaušanai Kultūras ministrijas administrēto Eiropas Savienības struktūrfondu klāstā ▪ Muzeja apmeklētāju ērtību, apkalpošanas kvalitātes un pakalpojumu daudzveidības ziņā esošais piedāvājums dažos apsektos neatbilst mūsdienu sabiedrības prasībām. ▪ Mūsdienu tehnoloģijām neatbilstošs materiāli tehniskais nodrošinājums un atbilstošas infrastruktūras nepietiekamība. ▪ Neliels speciālistu skaits muzejrezervāta pamatdarbības funkciju nodrošināšanai.
Iespējas	Draudi
▪ Dabas un kultūras mantojums nodrošina misijas īstenošanu, attīstību un apmeklētāju piesaisti ▪ Eiropas mantojuma zīmes vietas statuss 2022.gadā dod iespēju cerēt, ka ES atbalsta programmās labāk tiks ņemt vērā Eiropas mantojuma zīmes kvalifikācijas prasības ▪ Papildu finanšu resursu piesaiste saņemot valsts investīcijas un piedaloties vietējos un starptautiskajos finanšu piesaistes projektos un konkursos ▪ Sadarbības sekmēšana ar vietējām pašvaldībām, ar valsts un privātajiem uzņēmumiem, ar nevalstiskajām organizācijām kopīgu projektu izstrādē un īstenošanā ▪ Jauno tehnoloģiju piedāvāto iespēju izmantošana reģiona Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma daudzveidības iepazīšanai un muzejrezervāta pamatdarbības un atbalsta procesa digitalizācijai u.c. ▪ Sabiedrībā pieaugošās intereses sekmēšana par muzejrezervāta piedāvājumu, par saturīgu laika pavadīšanu, par dažādām interaktīvām, izglītojošām un radošām aktivitātēm, kas balstītas dabas, materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izpētē.	▪ Ģeopolitiskā situācija, krīžu izraisītās ārkārtas situācijas un sociālekonomisko problēmu ietekme uz muzejrezervāta darbību, starptautisko sadarbību un tūristu plūsmu, kas nesekmē pašu ieņēmumu ieguvī plānotajā apjomā. ▪ Valsts atbalsta trūkums Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai var pakļaut muzejrezervātu stagnācijai, kā rezultātā var samazināties apmeklējums. ▪ Nepietiekams valsts atbalsts var radīt komercializācijas draudus un mazināt muzejisko darbību, jo personālrесursi tiks iesaistīti pašu ieņēmumu palielināšanai, lai uzturētu valsts īpašumu – kultūras pieminekļus. ▪ Nepietiekošā finansējuma dēļ un ierobežoto iespēju dēļ piesaistīt finanšu resursus ir apdraudēta iespēja izveidot mūsdienīgu sabiedrības pieprasījumam atbilstošu multifunkcionālo apmeklētāju centru, labiekārtot ieejas mezglu drošas piekļuves nodrošināšanai muzejrezervāta apmeklētājiem. ▪ Spēcīga konkurence muzeju, tūrisma un kultūras jomā, ko veicina ES projektu realizācija dažādos Latvijas mantojuma objektos, kas piesaista cilvēku uzmanību

▪ Uz pētījumiem balstītu jaunu ekspozīciju izveide apmeklētāju piesaistei un pašu ieņēmumu palielināšanai ▪ Projektu darba uzlabošana starptautiskās sadarbības ietvaros, īstenotu projektus, kas saistīti ar kultūras mantojumu, tūrismu un radošo industriju attīstību. ▪ Struktūrvienību menedžmenta uzlabošana un komandas darba nostiprināšana ▪ Darbinieku izglītības un profesionalitātes līmeņa paaugstināšana	▪ Muzejrezervātā veicamo funkciju palielināšanās, nesekojot atbilstošai līdzekļu piesaistei
---	---

Secinājumi:

- ✓ Ņemot vērā SVID analīzes rezultātā apzinātās stiprās puses un iespējas, kopā rada potenciālu sekmīgai muzejrezervāta darbībai, kas spēs nodrošināt Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras pieminekļu saglabāšanu, pētniecību un pieejamību, kā arī sekmēs muzejrezervāta kā kultūras tūrisma objekta atpazīstamību Latvijā un pasaulē, nodrošinot muzejrezervāta apmeklējumu un pašu ieņēmumu pieaugumu.
- ✓ Lai samazinātu vājo pušu ietekmi un nepieļautu apdraudējumu muzejrezervāta darbībai, ir nepieciešama aktīvāka komunikācija ar sabiedrību, ar valsts institūcijām, tajā skaitā ar Kultūras ministriju, ar nevalstiskajām organizācijām par Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma saglabāšanas nozīmību, tādējādi sekmējot finanšu piesaistes iespējas muzejrezervāta attīstības projektu īstenošanai un muzeja piedāvājuma paplašināšanai.
- ✓ Saskatīt iespēju vājās puses pārvērst par iespējām, lai pilnveidotu muzejrezervāta darbinieku zināšanas par mūsdienu tehnoloģiju sniegtajām iespējām un to praktisko pielietojamību, lai efektīvizētu iekšējo darba procesu norisi, paplašinātu komunikācijas veidus un uzlabotu apmeklētāju apkalpošanas kvalitāti.
- ✓ Izmantojot stiprās puses, iespēju robežās mazināt draudu ietekmi uz muzejrezervāta pamatdarbību, stiprināt muzejrezervāta resursus krīžu izraisīto ārkārtas situāciju novēršanai un muzeja darbības nepārtrauktības nodrošināšanai. Veikt mērķtiecīgu personāla izglītošanu un prasmju attīstību, lai sekmētu konkurētspēju kvalitatīvu muzeja produktu izstrādē.

3. Muzeja darbības un attīstības plāns 2024–2028

3.1. Muzeja politikas mērķi

Muzejrezervāts ir Kultūras ministrijas pakļautības iestāde, kas savas kompetences ietvaros sekmē valsts kultūrpolitikas mērķus, kas formulēti Kultūrpolitikas pamatnostādņēs 2022.–2027. gadam „Kultūrvalsts”, realizējot Krājuma, Pētniecības un ekspozīciju, Komunikācijas politikas, kā arī Pieminekļu un kultūrvides saglabāšanas pamatprincipus.

Muzejrezervāta politiku mērķi ir:

- 1) Komplektēt un saglabāt materiālās un nemateriālās kultūras vērtības, kas tagadnes un nākotnes sabiedrībai sniegtu visaptverošu priekšstatu par Turaidas vēsturiskā centra lokālo savdabību un tajā pašā laikā nozīmību Latvijas un Eiropas vēsturē Baltijas jūras reģiona kontekstā, akcentējot nacionālo identitāti; apzinot, uzkrājot, dokumentējot un saglabājot muzejiskās vērtības, veidot tādas kolekcijas, kuras pētot, interpretējot un radot ekspozīcijas, muzejrezervāts var piedalīties Vidzemes, Latvijas un Baltijas jūras reģiona kultūrvēsturisko norišu, to robežu un ietekmes definēšanas procesā.
- 2) Pētīt Turaidas vēsturiskā centra un novada kultūras un dabas pieminekļus, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un ar to saistītos vēstures notikumus un radīt pamatojumu krājuma mērķtiecīgai komplektēšanai, ēku-pieminekļu un kultūrvides restaurācijai, ekspozīcijām, izstādēm, mērķprogrammām, ekskursijām un daudzveidīgai komunikācijai ar sabiedrību, lai uzturētu vēsturisko atmiņu un attīstītu Latvijas kopējā kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību.
- 3) Popularizēt Turaidas vēsturiskajā centrā tūkstogadē uzkrāto materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu, veidot aktīvu dialogu ar sabiedrību un sekmēt katra indivīda personīgo pieredzi un izaugsmi, iesaistot radošā un jēgpilnā darbībā muzejrezervāta realizētajās aktivitātēs, radot labvēlīgus apstākļus emocionālā baudījuma papildījumam un kvalitatīvai personīgai pieredzei.
- 4) Saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra mantojumu – ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, kopt dabas ainavas, veidot brīvdabas ekspozīcijas Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai.

Pieminekļu saglabāšanā tiks ievērotas pamatnostādnes

Katra ēka vēsturiskajā centrā neatkarīgi no tās vecuma, saglabāšanas pakāpes, vēsturiskās, arhitektoniskās vai citādas kultūras vērtības ir neatņemama šī centra kultūras mantojuma sastāvdaļa un ietilpst Īpaši aizsargājamajā kultūras piemeklī. Katra ēka tiek pētīta un dokumentēta, par tās vēsturi un izmantošanu apmeklētājiem tiek sniegta informācija brīvdabas ekspozīcijās, ekspozīcijās piemeklī un veidotas izglītojošas programmas

Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvidē ar tās daudzajiem elementiem (ģeoloģiskie veidojumi, avoti, strauti, upītes, dīķi, ābeļdārzi, stādījumi, augu, putnu un dzīvnieku sugas, vēsturiskā parka elementi utt.) ir šī centra kultūras mantojuma sastāvdaļa un ietilpst Īpaši aizsargājamajā kultūras piemeklī. Dabas un kultūrvidē tiek pētīta, dokumentēta, par tās bagātību un daudzveidību tiek sniegta informācija brīvdabas ekspozīcijās, izstādēs un veidotas izglītojošas programmas.

Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojums veidojies tūkstoš gadu laikā, sākot no 10. gadsimta, dažādu kultūru (lībiešu, vācu, poļu, zviedru, krievu, latviešu u.c.) ietekmē, un tas ir cilvēka garīgās darbības liecība materiālā un nemateriālā formā. Nemateriālās kultūras mantojuma – latviešu tautasdziesmas emocionālai atklāsmēi ir izveidota brīvdabas ekspozīcija ar tēlnieka I. Rankas skulptūrām – Tautasdziesmu parks, kurā ietilpst Dainu kalns un Dziesmu dārzs, īpaša vieta ir leģendai par Turaidas Rozi, kas muzejrezervātam piesaista noteiktu mērķauditoriju.

3.2. Prioritātes, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti

Lai realizētu muzejrezervāta stratēģiskos mērķus un krājuma, pētniecību un ekspozīciju, komunikācijas politiku izvirzītos mērķus, darbības priekšplānā ir trīs galvenās prioritātes.

Darbības prioritātes 2024–2028

1. prioritāte

Latvijas vēsturisko centru elementu izpēti un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas piemeklēm, kultūrvidē, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pēctecību un uzkrātās zināšanas, kā arī vairojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību.

2. prioritāte

Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās.

3. prioritāte

Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu.

1. prioritāte

Latvijas vēsturisko centru elementu izpēte un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas pieminekļiem, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pēctecību un uzkrātās zināšanas, kā arī vairojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes laiks	Finanšu avoti
Mērķtiecīgi veidot, dokumentēt un pētīt krājumu un ar to saistīto informāciju	Nodrošināta krājuma mērķtiecīga pārvaldīšana un komplektēšana atbilstoši krājuma politikai, muzeja misijai un stratēģiskajiem mērķiem, pētniecības darba un ekspozīciju vajadzībām Veikta Nacionālā muzeju krājuma zinātniskā izpēte, izstrādāti kvalitatīvi pētījumi par muzejrezervāta krājuma kolekcijām, sagatavoti un izdoti krājuma katalogi: - Sateseles pils un zeme - Turaidas pilī atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas - Turaidas pilī atrastie sadzīves priekšmeti - Turaidas pilī atrastie darbarīki	4 krājuma katalogi 5 izpētes pārskati Papildināti vismaz 150 zinātniskie apraksti Izveidoti vismaz 20 jauni zinātniskie apraksti	2025 2027 2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
	Digitāli radītā krājuma veidošana, attīstīšana un pirmo rezultātu izvērtēšana	Krājums papildināts ar digitāli radītiem priekšmetiem	2024–2028	TMR budžets
	Turpināta krājuma digitalizācija un nodrošināta uzticamas informācijas gūšanas iespēja uzlabotajā muzejrezervāta krājuma elektroniskajā datu bāzē, nodrošināta tās pieejamība muzejrezervāta tīmekļvietnē, sadaļā <i>eTuraida</i> un Nacionālajā muzeju kopkatalogā/ Digitālajā bibliotēkā	Elektroniskajā katalogā ietverti 100% krājuma priekšmetu aprakstu Metadatu precizēšana agrāk iegūtajiem priekšmetiem Attēlu pievienošana 70% krājuma priekšmetu aprakstiem Sadarbībā ar KISC – nodrošināts datu eksports uz Nacionālo muzeju kopkatalogu	2024–2028	TMR budžets
Veikt arheoloģisko izpēti lībiešu senvietās un Turaidas vēsturiskajā centrā	Jaunu Gaujas lībiešu senvietu apzināšana Turaidas, Siguldas un Krimuldas apkārtnē Normatīvo aktu kārtībā organizēti un veikti arheoloģiskie un izrakumi Sateseles pilskalnā Turaidas muižas ķieģeļcepla teritorijā	1 apsekošanas brauciens, izpētes pārskats Krājuma jaunieguvumi Vismaz 3 izpētes pārskati, 3 raksti, 3 lekcijas, 1 izstāde	2025 2024–2026 2027	TMR budžets Projektu konkursu finansējums

	Turaidas pils kompleksa restaurācijas vietās un pils pagalmā ar mūsdienīgām nedestruktīvām metodēm		2028	
Pētīt ēkas-pieminekļus konservācijas un restaurācijas projektu izstrādei, lai nodrošinātu to saglabāšanu un pieejamību sabiedrībai	Apzināts ēku sākotnējais plānojums un interjers, iegūta informācija ēku konservācijas/restaurācijas/renovācijas projektu izstrādei, muzeja zinātniski pētnieciskā un izglītojošā darba vajadzībām. Arhitektoniskā un ar to saistītās vēsturiskās informācijas izpēte: - Turaidas muižas ķieģeļceplis - Turaidas pils ziemeļu priekšpils - Būvdetaļu analoģu izpēte – Turaidas muižas Šveices māja, Kalpotāju māja, Vagara māja	3 izpētes pārskati 1 eksponēšanas koncepcija	2028 2024–2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
Pētīt Turaidas vēsturiskā centra un citu Latvijas lauku vēsturisko centru materiālo un nemateriālo mantojumu Latvijas un Eiropas vēstures un kultūrvēsturisko procesu kontekstā	Turpināta pētniecība 7 pamattēmu ietvaros, zinātniskā pamatojuma izstrāde ekspozīcijām, izstādēm, publikācijām, mērķprogrammām, pasākumiem, dodot pienesumu arheoloģijas, Latvijas vēstures, kultūras mantojuma, folkloristikas, etnogrāfijas u. c. zinātņu nozaru attīstībai Latvijā			
	Garīgais mantojums, dzīvesziņa un reliģijas loma cilvēku dzīvē	1 manuskripts un publikācija 4 izpētes pārskati 2 izstādes plāni 1 digitālas izstādes plāns Vismaz 3 raksti, 3 referāti	2024–2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
	Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē	2 izstāžu plāni Vismaz 2 raksti un 2 referāti, 1 eksponēšanas koncepcija 1 digitālās programmas plāns 2 izpētes pārskati		TMR budžets Projektu konkursu finansējums
	Turaidas pils – viduslaiku un jauno laiku sākuma kultūras mantojums	1 publikācija 10 ekspozīciju un digitālu programmu koncepcijas un plāni Vismaz 5 izpētes pārskati, raksti, referāti 3 pamatojumi muzejpedagoģiskajām programmām	2024–2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
	Turaidas vēsturiskā centra ainavas un kultūrvides atjaunošana	4 brīvdabas ekspozīciju koncepcijas 4 brīvdabas ekspozīciju plāni Vismaz 4 izpētes pārskati	2024–2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
	Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā	Ekspozīcijas kvalitātes uzlabošana, 2 digitālo programmu plāni	2024–2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
	Turaidas muiža 300 gados	Digitālās izstādes plāns Pamatojums muzejpedagoģiskajai programmai	2024–2028	TMR budžets

		Atklātā krājuma plāns 3 ekspozīcijas konceptijas un plāni 4 izpētes pārskati, raksti, referāti		Projektu konkursu finansējums
	Nesenās pagātnes mantojums	2 izpētes pārskati 1 publikācija 1 izstādes plans 2 raksti Pamatojums muzejpedagoģiskai programmai	2024– 2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums

2. prioritāte

Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās

Uzdevums	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes laiks	Finanšu avoti
Nodrošināt krājuma saglabāšanai nepieciešamās telpas un infrastruktūru	Nodrošināti krājuma glabāšanas atbilstoši apstākļi kā krātuvēs, tā digitālā vidē, veicinot krājuma un ar to saistītās informācijas saglabāšana nākamajām paaudzēm - Nodrošināts atbilstošs mikroklimats ekspozīcijās un krātuvēs - Uzlaboti glabāšanas apstākļi krājuma mākslas kolekcijai un lielizmēra priekšmetiem - Iekārtota viena krājuma telpas bijušajā Turaidas muižas kalpotāju mājā. - Krājuma galvenās ēkas inženiersistēmu pilnveidošana - projekta izstrāde (klimata kontrole, automātiskā ugunsdzēsība, lifts)	Nodrošināta saglabāšana vairāk nekā 97000 krājuma vienībām Uzturētas un izveidotas vismaz 2 jaunas Krājuma glabātuves un koncepcija atvērtajam krājumam Vagara mājā	2026 2024 2028	TMR budžets
Nodrošināt krājuma uzturēšanai un saglabāšanai nepieciešamo infrastruktūru krīzes situācijās	- Plauktu (saliekamo) iegāde rezerves glabātuves aprīkošanai rezerves (evakuācijas) telpā muižas jaunās pārvaldnieka mājas pagrabtelpās - ugunsdroši plaukti krājuma glabātuvēs - seifa telpas iekārtošana un uzturēšana	Iekārtota telpa krājuma evakuācijai krīzes situācijai Organizētas mācības mantojuma glābšanai krīzes situācijās		TMR budžets
Nodrošināt fizisko un digitāli radīto krājuma	Priekšmetu pirmatnējā apstrāde, konservācija	Sagatavoti vismaz 5 finansējuma piesaistes projekti VKKF	2024-2028	Projektu konkursu finansējums

priekšmetu, digitālo attēlu saglabāšanu, konservēšanu, restaurēšanu	- Priekšmetu restaurācija sadarbībā ar kvalificētiem restauratoriem, - digitāli radīto priekšmetu restaurācijas uzsākšana	Kultūras mantojuma programmā krājuma saglabāšana		TMR budžets
Digitālā mantojuma attīstīšana krājumā un pieminekļu saglabāšanā	Mantojuma digitalizācija kā pamats informācijas saglabāšanai, pēctecības nodrošināšanai un iespējai atjaunot mantojumu - Muzejrezervāta digitālās stratēģijas izstrāde 100% krājuma uzskaites pieejama digitālā veidā, 70% priekšmetiem krājuma datu bāzē pievienoti attēli Serveru nodrošinājums digitāli radīto un digitalizēto priekšmetu saglabāšanai, elektroniskās datu bāzes saglabāšanai	Sadarbības projekti ar KISC, LNB, LNA krājuma digitālo resursu drošībai Darbinieku apmācība	2024-2028	TMR budžets
	Ēku pieminekļu datu saglabāšana 3D formātā un uzsākšana krājumā - Uzsākt skanēt ēkas pieminekļus sadarbība ar Nacionālo mantojuma pārvaldi un komersantiem, balstoties uz Nacionālās mantojuma pārvaldes vadlīnijām	3D ēku pieminekļu modeļu kā digitāli radītu priekšmetu nodošana krājumā un saglabāšana	2028	Projektu finansējums
Izveidot vienotu Dokumentācijas centru, kas nodrošināta daudzpusīgas, muzejrezervātam nozīmīgas, informācijas drošību, pēctecību un pieejamību	- Nodrošināta saglabātība un pēctecība daudzpusīgajai un neviendabīgajai izpētes informācijai par Turaidas muzejrezervāta darbību un uzkrātajiem pētnieciskā darba rezultātiem, kas pašlaik sadalīts vairākos muzejrezervāta dokumentu apkopojumos, arhīvos, zinātniskās un uzzīņu literatūras krājumos - Digitālas uzskaites sistēmas izveide	Dokumentācijas centra koncepcija Digitāla uzskaites sistēmas izveide, strukturālas reformas, darbinieku apmācība Dokumentācijas centra telpu, infrastruktūras nodrošinājums atjaunotajā Vagara mājā	2025 2025–2027 2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
Uzturēt un attīstīt muzejrezervāta darbībai un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai krīzes situācijā nepieciešamo infrastruktūru un	Stiprināta muzejrezervāta gatavība rīcībai krīzes situācijās, nodrošināta enerģētiskā drošība - Pils transformatora no Turaidas pils ziemeļu vārtu torņa pārceļšanas uz Kaltes palīgēkām (pagrabu) - Uzsākts projekts lokālās energoapgādes nodrošinājumam - Saules paneļu parka izbūvei	Divu lieljaudas un viena vidējas jaudas elektrības ģeneratoru iegāde Pirmsprojekta izpēte (TEP) Būvprojekts Būvdarbi Tehniski ekonomiskais pamatojums	2024 2025-2027 2028	TMR budžets,
	Ūdensapgādes nodrošinājums - Esošo dziļurbumu remonts - Jauns dziļurbums	Būvdarbi	2024-2027	TMR budžets

materiāli tehnisko bāzi	Ugunsdrošība Īstenots izstrādātais projekts „Ugunsdrošības sistēmu rekonstrukcija Turaidas pils kompleksā”; Ūdens-miglas (water – mist) ugunsdzēsamo aparātu nokomplektēšana visām koka ēkām un krājuma glabātuvēm koka ēkās	Būvdarbi Ugunsdzēsamo aparātu iegāde	2027-2028 2024	Projektu finansējums TMR budžets
	Muzejrezervāta stāvlaukumu ¹ labiekārtošana apmeklētāju vajadzībām.	Atjaunošanas būvdarbi saskaņā ar būvprojektu un VNĪ iepirkuma rezultātiem	2024-2025	Finanšu piesaiste sadarbībā ar VNĪ TMR budžets Projektu finansējums
	Pulcēšanas vietas, darba telpas kritiskajam personālam, nodrošināti transporta resursi un sakaru līdzekļi krīzes situācijā, nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju resursu un informācijas sistēmu pieejamība, kā arī uzkrāto datu drošību un saglabāšanu	Izstrādāta darba vietu izmantošanas kārtība, Iekārtotas darba vietas kritiskajam personālam	2026	TMR budžets KM līdzfinansējums
	Materiāli tehniskā bāze krīzes situācijai	Lielformāta ūdens necaurlaidīgu materiālu iegāde ēku bojāto konstrukciju noseigšanai, bojāto logu aiztaisīšanai Būvmateriālu (kokmateriāli, jumta seguma materiāli uc.) rezervju nodrošināšana avārijas /konservācija remontdarbiem	2024	TMR budžets
	Saimnieciskā nodrošinājuma apbūve – t.s. Muižas zāģu fabrika ar muzejrezervāta saimnieciski/tehnisko centru ar modernizētām Turaidas ciemata atīrīšanas iekārtām	Būvprojekts sadarbībā ar Siguldas novada domi, VARAM Būvprojekta realizācijas uzsākšana	2024–2025 2027–2028	TMR budžets Sadarbība ar Siguldas pašvaldību VARAM Siguldas novada pašvaldība
	Saimnieciskā nodrošinājuma infrastruktūras pārcelšanas uz bijušo tirdzniecības centru “Tūrists” Turaidas ciemata teritorijā izvērtējums	Izvērtējums (TEP)	2024–2025	TMR budžets
	Sabiedrisko tuaļu pārbūve, pazemes būvju izmantošanas krīzes situācijā izvērtējums	Izvērtējums (TEP) Būvprojekts	2028	
Uzlabot apsardzes sistēmas	Nodrošināt Turaidas vēsturiskā centra ēku pieminekļu, kultūrvides un ekspozīcijas uzraudzību un drošību	Apsardzes, nepārtraukta monitoringa sistēmas	2024	TMR budžets

¹ Stāvlaukumi ietverti kā pulcēšanās vieta Siguldas novada Civilās aizsardzības plānā

		papildināšana, izveidojot lokālu pulci monitoringam		
Uzturēt un izmantot ēkas-pieminekļus atbilstoši muzejrezervāta mērķiem, veikt izpēti, izstrādāt projektus restaurācijai un konservācijai	Ēkas pieminekļi saglabāti un izmantoti efektīvi un ilgtspējīgi, respektējot ēku eksponēšanu kultūrainavā, dažādu ēku daļu un telpu eksponēšana un publiskās pieejamības veidus	Ēku pieminekļu aizsardzības principu, saglabāšanas un izmantošanas pamatnostādņu aktualizēšana un koncepciju izstrāde muzejrezervāta pieminekļu kompleksiem: Pils un baznīca Turaidas muižas saimnieciskais centrs	2028	TMR budžets
	Nodrošināt muižas staļļa atjaunošanas projekta realizāciju, iekārtojot atjaunotajā ēkā multifunkcionālu apmeklētāju centru	Projekta realizācija – būvdarbu uzsākšana sadarbībā ar VNĪ	2025-2027	Finanšu piesaiste sadarbībā ar VNĪ, nepieciešamas investīcijas vai ES fondi
	Turpināt darbu pie multifunkcionāla apmeklētāju centra satura izveides atjaunotajā muižas staļļa ēkā	Izstāžu-konferenču zāles darbības koncepcija Projekts 3 pirmo izstāžu plānam. Muzejrezervāta veikala koncepcija un suvenīru līnijas prototipu izstrāde	2025–2026 2026–2028 2024–2026	TMR budžets
	Turaidas pils ziemeļu iekšvārtu (lielgabalu) tornis	Konservācija/restaurācija saskaņā ar projektu	2025-2026	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	Turaidas pils ziemeļu vārtu torņa izmantošanas izvērtēšana saistībā ar elektrības transformatora pārcelšanu, rekonstruēto telpu pielāgošanai izglītojošai funkcijai, pieejamības nodrošināšanai cilvēkiem ratiņkrēslos	Izmantošanas koncepcija Būvprojekts	2025 2027–2028	TMR budžets
	Pils ziemeļu priekšpils apbūve	Izpētes pārskats Eksponēšanas priekšlikumi	2028	TMR budžets
	Kalpotāju māja	Izmantošanas koncepcija Restaurācijas un atjaunošanas būvprojekts	2028	TMR budžets
	Šveices mājas komplekss	Atjaunošanas koncepcija Būvprojekts	2024-2025 2026	TMR budžets
	Vagara mājas ansamblis ar dārzu izmantošanas izvērtēšana atklātā krājuma izveidei, publiskās lasītavas un Dokumentācijas centra ierīkošanai	Izmantošanas koncepcija:	2024 – 2025 2026–	TMR budžets

		Atklātā krājuma, informatīvas ekspozīcijas plāns Restaurācijas būvprojekts Restaurācija	2028	
	Kaltes dakstiņu jumta remonts pēc negaisa postījumiem	Iepirkums, Remontdarbi	2024	Apdrošināšanas atlīdzība TMR budžets
	Baznīcas jumta atjaunošana	Projekts, remontdarbi	2028	TMR budžets
	Turaidas ķieģeļceplis	Izmantošanas koncepcija Konservācijas un atjaunošanas būvprojekts	2028	TMR budžets
	Turaidas pils pagalma ziemeļaustrumu stūra iekštelpas atjaunošana saskaņā ar projektu, iekļaujot siltgaisa krāsns elementu konservāciju un podiņu krāsns rekonstrukciju	Izglītojošā darba telpa ar interjera elementiem pilnī izglītojošam darbam ar dažādām mērķauditorijām	2024–2025	TMR budžets, VKKF u.c. projektu finansējums
	Pagrabklēts, tagadējā Apmeklētāju centra funkcijas maiņa saistībā ar muižas staļļa projektu	Izmantošanas koncepcija, jumta atjaunošana, telpu renovācija	2028	TMR budžets
	Kalte, tagad iznomāta suvenīru tirdzniecības vieta, funkcijas maiņa saistībā ar muižas staļļa projektu	Izmantošanas koncepcija Atjaunošanas būvprojekts	2028	TMR budžets
Nodrošināt pilskalna stabilitāti	Turaidas pilskalna izpēti turpināšana un sadarbības veicināšana ar jomas ekspertiem un atbildīgām institūcijām pilskalna stabilitātes un drošības garantēšanai	Monitoringa pārskats 2 sadarbības projekti	2024–2027 2028	TMR budžets
Veicināt bioloģisko daudzveidību, dabas un cilvēku harmonisku līdzāspastāvēšanu	Sadarbība ar jomas ekspertiem dabas vērtību un kultūrvides jautājumos (Dabas aizsardzības pārvalde, biotopu eksperti, Latvijas Dabas fonds, LU Dabaszinātņu speciālisti), Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvēsturiskās vides izpētē, vērtību dokumentēšanā, kas kalpo par pamatu rīcībai, saglabājot dabas mantojumu	Izpēti pārskati, biotopu ekspertīze, Ieteikumi un vadlīnijas apsaimniekošanai, lai veicinātu dabas aizsardzības mērķus	2024–2028	TMR budžets
Apsaimniekot un uzturēt kultūrvides un dažādu biotopu sistēmas (mežu, zālāju, parkveida ainavas un dīķu sistēmas)	Pilveidots teritorijas plānošanas process, ievērojot ainavas vēsturisko attīstību, raksturīgās iezīmes, daudzveidību, kultūrvēsturisko raksturojumu, īpašu uzmanību pievēršot ainavas vizuālai kvalitātei un bioloģiskās daudzveidības veicināšanai	2 apsaimniekošanas koncepcijas 1 biotopu eksperta atzinums 3 izpēti pārskati	2024–2028	TMR budžets
	Dīķu kaskādes atjaunošana mežaparkā – 2. un 3. kārtā saskaņā ar izstrādāto projektu	Atjaunota vēsturiskās dīķu kaskādes 2 dīķi	2026–2028	Projektu finansējums

	Zālāju (dabīgo pļavu) apsaimniekošanas plāna realizēšana Pilskalna stādījumu atjaunošana augsnes virskārtas stabilitātei Mežs pie ķieģeļcepla (daļa no Mežaparka)	Nodrošināta dabīgo pļavu apsaimniekošana un atjaunošana 14,07 ha platībā Nostiprināta augsnes virskārta pilskalna austrumu nogāzē Dabas vērtību inventarizācija, labiekārtošanas projekta izstrādes uzsākšana	2024–2028 2024–2027 2028	TMR budžets Projektu finansējums
Saglabāt un atjaunot dabas un kultūrvides vērtības, izstrādāt un realizēt projektu vēsturisko kompleksu vides identitātes atjaunošanai	Baznīcalns un Turaidas Rozes piemiņas vieta	Kultūrvides atjaunošanas projekts, mākslinieciskā risinājuma metu konkurss Projekts Atjaunošanas I kārtā	2025 2026 2027 2028	TMR budžets Projektu finansējums
	Pārvaldnieka jaunās dzīvojamās mājas vēsturiskais dārzs un teritorija	Būvprojekta izstrāde, balstoties uz izpēti un koncepciju Vides restaurācija	2024 2025–2026	TMR budžets Projektu finansējums
	Pārvaldnieka vecās dzīvojamās mājas vēsturiskais bīdermeijera dārzs	Pārveides koncepcija saistībā ar muižas staļļa projektu	2027–2028	TMR budžets Projektu finansējums
	Vagara mājas dārzs	Būvprojekts, realizācija	2024–2025	TMR budžets Projektu finansējums
	Pils apvedtakas labiekārtošana atbilstoši projektam	Apmeklētāju drošība Pieejamība ar ratiņkrēsliem	2025	TMR budžets Projektu finansējums
	Teritorija pie Turaidas muižas dampšķūņa	Labiekārtošana saistībā ar stāvlaukumu projektu	2024–2025	TMR budžets

3.prioritāte

Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu

Uzdevums	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes laiks	Finanšu avoti
Iekārtot jaunas ekspozīcijas	Ekspozīcija “Turaidas Dāvids muzejā” II un III kārtā saskaņā ar struktūrplānu	1 pastāvīga ekspozīcija bērniem, ģimenēm ar vairākās muzeja telpās un brīvdabā	2024-2025	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	Podiņu krāsns rekonstrukcija, 16.gs., pils ziemeļaustrumu korpusa iekšējā telpā	Vēsturiska interjera elementa rekonstrukcija saskaņā ar izstrādāto plānu	2024-2025	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	Ekspozīcija “Turaidas pils ziemeļu iekšvārtu tornis”	Ekspozīcijas plāns, realizēts konservācijas projekts	2026	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	Atklātais krājums Turaidas muižas vagara mājā	Ekspozīcijas plāns, restaurācijas projekti, mākslinieciskais risinājums	2027	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	Pastāvīga interaktīva ekspozīcija “Amati Turaidas muižā 19. gadsimtā jeb dzīve muižā pirms digitālā laikmeta”	Bērniem, ģimenēm ar bērniem veltīti ekspozīcija muižas kalpotāju mājā	2028	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
Iekārtot krājuma, mākslas, aktualitāšu un cita veida izstādes, izstrādāt digitālas programmas	Pētniecības rezultātu un krājuma vērtību komunikācija, veicinot mantojuma iekļaušanu mūsdienu radošumā	2 izstādes par Turaidas draudzes vēsturi 1 izstāde par lībiešu tematiku 3 mākslas izstādes 4 digitālas programmas, kas pieejamas arī attālināti	2024-2028	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	Brīvdabas izstāžu vieta muižas saimnieciskajā centrā	Brīvdabas izstāžu vietas koncepcija un mākslinieciskais risinājums Izstāžu vietas iekārtošana Izstāžu plāns	2024-2026	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
Nodrošināt ekspozīciju uzturēšanu un pilnveidošanu	Pastāvīgu ekspozīciju kvalitātes uzlabošana, informācijas aktualizēšana, modernizēšana	6 ekspozīciju modernizācija Turaidas pils kompleksā un Dārznieka mājā, Vismaz 3 ekspozīciju daļēja nomaiņa	2028	
Organizēt daudzveidīgu, dažādām mērķauditorijām paredzētu Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojuma popularizēšanas	Turaidas pils 810 sadarbība ar sabiedrību, kopienām, skolām; pils izgaismošanas projekts	Pasākumu cikls Latvijas viduslaiku mantojuma popularizēšanai 3 projekti finansējuma piesaistei	2024	Projektu konkursu finansējums, t.sk. Eiropas mantojuma zīmes biroja konkurss, Eiropas mantojuma

procesu, nozīmīgu vēstures notikumu un ievērojamu Latvijas un Eiropas kultūras darbinieku jubilejām veltītu konferenču, semināru un citu izglītojošu pasākumu ciklu				dienu stāstu konkurss TMR budžets
	Dainu kalnam 40	Izglītojošu pasākumu cikls nemateriālā mantojuma popularizēšanai Projekts VKKF mērķprogrammai	2025 2024	Projektu konkursu finansējums - VKKF TMR budžets
	- Turaidas pils, viduslaiku Livonija un Indriķa hronikai – 800 - Turaidas Rozes stāsts: Raiņa lugai “Mīla stiprāka par nāvi” 100	Pasākumu cikls Eiropas kopējā mantojuma un vērtību popularizēšanai	2027	Eiropas mantojuma zīmes biroja konkursi, Eiropas mantojuma dienu stāstu konkurss TMR budžets
	- Siguldas pilsētai – 100 - Turaidas muzejrezervātam 40 - Māksliniekam Zigurdam Zuzem – 100 - Nacionālā atmoda – jaunlatviešu laika un Dziesmotās revolūcijas notikumi - Tautasdziesma Dainu kalnā un Dziesmotā revolūcija - TMR pētniecības aktuālo tēmu diskusijas/sarunas ar nozares profesionāļiem	Vismaz 7 projekti nesenās pagātnes mantojuma izpētei un popularizēšanai	2027	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
Veidot jaunas izglītojošas programmas skolām un mūžizglītībai	- Aizraujošā arheoloģija - Jauno arheologu skola	Izglītojošu pasākumu cikls, 2 pasākumu scenāriji	2024	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	- Skatīt un burtot viduslaikos kopā ar Dāvidu - Pirmās vēlēšanas “Patiess vai feiks?” (medijpratība)	3 izglītojošas programmu scenāriji	2025 2026	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
	Izglītojošu programmu kopums un virziens jaunajā brīvdabas ekspozīcijā Turaidas mežaparkā	Tematiska ekskursija Izglītojošas programmas scenārijs	2025	Projektu konkursu finansējums TMR budžets
Pilnveidot izglītojošo virzienu ģimenēm ar bērniem	Aktualizēts arheoloģijas, viduslaiku vēstures mantojums, tradicionālo amatu prasmes, dabas mantojums ir pamatā izglītojošam darbam, veicina emocionālu pārdzīvojumu, sniedz iedvesmu, rosina interesi bērnu un vecāku auditorijā	Aktualizēts arheoloģijas, viduslaiku vēstures mantojums, tradicionālo amatu prasmes, dabas mantojums ir pamatā izglītojošam darbam, veicina emocionālu pārdzīvojumu, sniedz iedvesmu, rosina interesi bērnu un vecāku auditorijā	2025-2028	Projektu konkursu finansējums TMR budžets

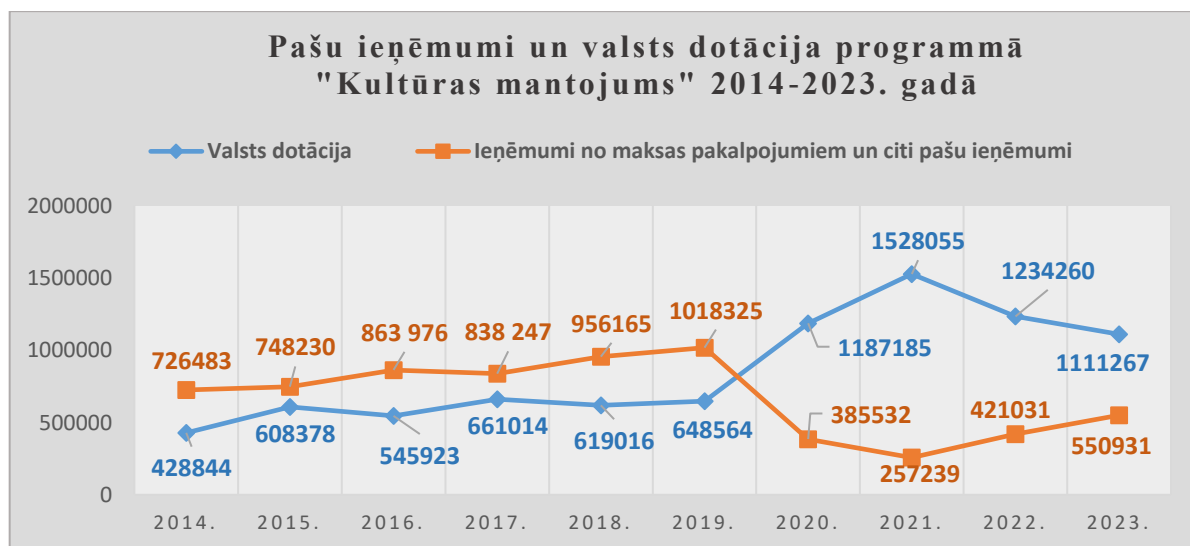
Nodrošināt pētījumu rezultātu publicēšanu konferencēs, diskusijās, bagātinot publiskās vēstures procesu un iesaistot dažādas sabiedrības grupas mantojuma interpretācijā	Zinātniski praktiskā konference, informācijas diena gidiem, informācijas diena skolotājiem Diskusiju cikls par aktuālām tēmām, pieaicinot Latvijā zināmus vēstures, filozofija u.c. nozaru ekspertus.	Ikgadējas zinātniskas un informatīvas konferences Vismaz 10 diskusijas, kuru ieraksti skatāmi YouTube vietnē	2024-2028	TMR budžets
Aktivizēt sadarbību ar Eiropas mantojuma zīmes vietām un Eiropas Komisijas Eiropas mantojuma zīmes biroju	Dalība ikgadējās Eiropas mantojuma dienās; Eiropas Arheoloģijas dienās	Ikgadējs pasākums, Sadarbības projekti ar Nacionālo mantojuma pārvaldi, Eiropas mantojuma zīmes biroju	2024-2928	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
Mērķtiecīgi piedalīties Eiropas mantojuma zīmes aktivitātēs	Veicināta muzejrezervāta un Latvijas mantojuma starptautiska atpazīstamība, vairots apmeklētāju skaita pieaugums Eiropas mantojuma zīmes plāna aktivitāšu realizācija	Regulāra informācijas sagatavošana un nosūtīšana Eiropas mantojuma zīmes birojam Dalība biroja rīkotajos tiešsaistes semināros un klātienēs pasākumos 4 videofilmu izstrāde un dalīšanas ar biroju u.c.	2024-2928	Eiropas Komisijas finansējums, TMR budžets
Sekmēt latvisko dzīvesziņu un nemateriālo kultūras mantojumu	Latviskās dzīvesziņas un nemateriālā mantojuma popularizēšanas Vasaras saulgrieži/ Līgo svētki Starptautiskā folkloras festivāla Baltica pasākumi Dziesmu dārzā un Dainu kalnā	2 starptautiski koncerti un vismaz 5 vasaras brīvdabas pasākumi	2025-2028	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
	Starptautisks regulārs festivāls veltīts mīlestības leģendām, stāstiem, balādēm, attīstot nemateriālo kultūras mantojumu un stāstnieku tradīciju	Koncepcija un pamatojums Scenārijs Sadarbības projekts ar ārzemju partneriem. I festivāla norise.	2024–2025 2026–2027 2027	TMR budžets Projektu konkursu finansējums
Sagatavot pētnieciskas publikācijas un komunicēt pētniecības	Nacionālā muzeju krājuma zinātniska izpēte, krājuma katalogi Publikācijas grāmatas formātā “Turaidas pils torņu stāsti” “Tautasdziesma Dainu kalnā”	Publicēti 4 krājuma katalogi Publicētas 3 grāmatas		TMR budžets Projektu konkursu finansējums

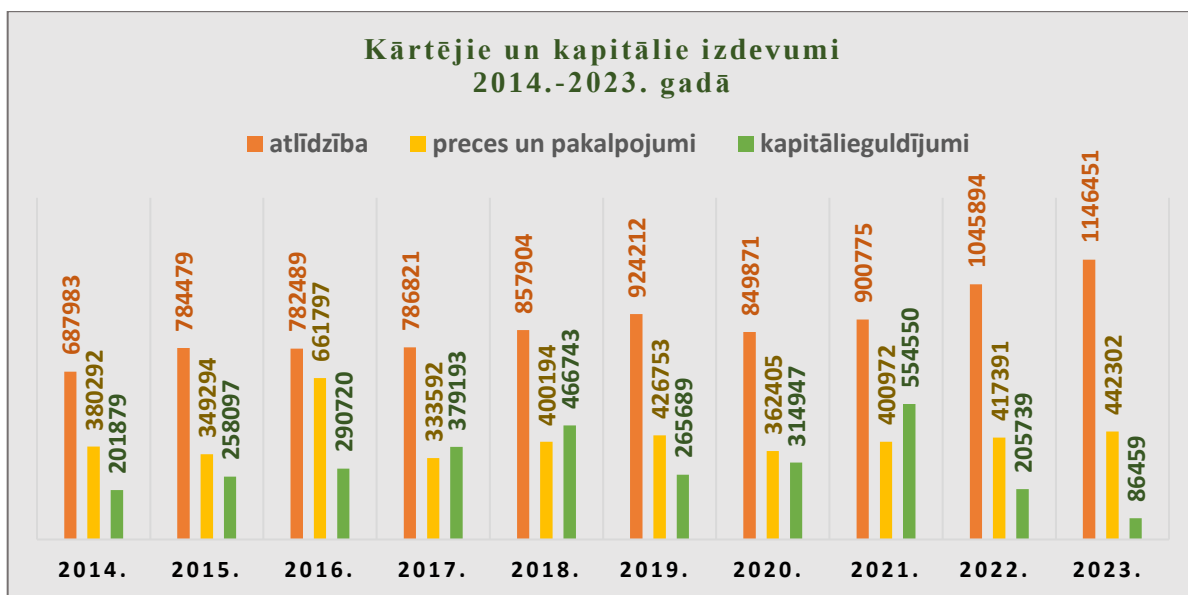
rezultātus, lai sekmētu spēcīgu Latvijas identitātes un piederības sajūtu, kas balstās pilnīgākā vēstures izpratnē	Māksliniekam Voldemāram Gudovskim 100			
Uzsākt turpinājumizdevumu – muzejrezervāta zinātnisko rakstu eKrājumu latviešu valodā	Pētniecības rezultātu pieejamībai, nodrošinot uzkrāto zināšanu pēctecību un veicinot pētījumu kvalitāti, reizi 2 gados apkopotu speciālistu sagatavotie pētījumi publicēšanai eKrājuma formātā	Rakstu noformēšanas un atsauču sistēma Tekstu zinātniskā un literārā redakciju 2 rakstu eKrājumi ar vismaz 15 zinātniskiem rakstiem latviešu valodā	2024 2025-2027	TMR budžets Projektu finansējums
Izveidot brīvdabas ekspozīcijas muzejrezervāta teritorijā	Brīvdabas ekspozīcija Turaidas mežaparka teritorijā	Ekspozīcijas plāns Mākslinieciskā risinājuma konkurss	2024-2025	Interreg Igaunijas-Latvijas projekta “Dārza Pērles II” finansējums
	Brīvdabas ekspozīcijas, t. sk. informatīvas brīvdabas ekspozīcijas/ stendi	4 jauni brīvdabas informatīvie stendi 3 atjaunoti stendi	2024-2028	TMR budžets
Realizēt muzejrezervāta mārketinga programmu	Muzejrezervāta atpazīstamības un pozitīva tēla veicināšana, izmantojot dažādus kanālus un sadarbības formas, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu, piesaistot jaunus sadarbības partnerus	9 pasākumu cikli sadarbībai ar starptautiskā tūrisma organizatoriem, tūrisma un izglītības nozari u.c. Ikgadējs plāns Google reklāmai 5 ārvalstīs Unikālu suvenīru līnija Ikgadējs mediju reklāmu plāns Lojalitātes programma Latvijas auditorijai	2024-2028	TMR budžets Sadarbības partneru finansējums
	Uzturēta cieša saikne ar tūrisma kompānijām	Turpināti esoši un noslēgti jauni sadarbības līgumi - vismaz 5 gadā	2024-2028	TMR budžets
	Veikta apmeklētāju izpēte, izmantojot dažādas pētniecības metodes	Vismaz reizi gadā noorganizēta apmeklētāju vajadzību izziņošana un izpētes analīze	2024-2028	TMR budžets
Pilnveidot muzejrezervāta	Atjaunota mājas lapa, kurā integrēts muzejrezervāta veikals, pieteikumu	Dizaina projekts Atjaunota tīmekļvietne	2024	TMR budžets

tīmekļvietni un digitālo resursu krātuvi eTuraida un aktualizēt sociālo tīklu vizuālo identitāti	reģistrācijas forma, izmantota atjaunotā vizuālā identitāte			
	Muzejrezervāta zīmola identitātes atjaunošana un zīmola vizuālās identitātes stila grāmatas izstrāde	Muzejrezervāta logo atjaunošana Vizuālās identitātes lietojuma rokasgrāmata	2024	TMR budžets
Nodrošināt mūsdienīgu un ilgtspējīgu komunikācijas tehnoloģiju izmantošanu apmeklētāju apkalpošanā un E-pakalpojumu pilnveidi	Papildināta TMR mobilā aplikācija ar audiogidu ekspozīcijās “Pārvaldnieka vecā dzīvojamā māja”, “Ceļā uz Latvijas valsti. Klausīnieks. Saimnieks. Pilsonis”, Mežaparka ekspozīcijā.	Teksti un audiomateriāli 3 aplikācijām, pievienoti mobilajai lietotnei	2024 2025 2026	TMR budžets Projektu finansējums
Nodrošināt kvalitatīvu apmeklētāju apkalpošanu	- Mācības personālam - Izsvērtā personāla politika - Kvalitātes kontrole	Mācības personālam vismaz reizi gadā, sākot sezonu	2024-2028	TMR budžets

3.3. Stratēģiskie priekšnoteikumi

Muzejrezervāts kā tiešās pārvaldes iestāde tiek finansēta no valsts budžeta. Tās ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai svarīgs nodrošinājums ir finanšu resursi un materiālā bāze. Laikā no 2014. gada līdz 2023. gadam atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem tika nodrošināta funkciju veikšana, stratēģisko mērķu un uzdevumu izpilde, kā arī iespēju robežās veikta projektu finansējuma piesaiste.

Garants muzejrezervāta darbības stratēģijas 2024–2028 īstenošanai ir tā rīcībā esošo resursu sabalansēta un efektīva izmantošana. Liela nozīme – cilvēkresursiem un to potenciālam. Laikā no 2014. gada līdz 2023. gadam amata vietu skaits ir palielinājies par vienu amata vietu, sasniedzot 79 amata vietas. No kopējā amata vietu skaita 2 ir direktora vietnieki, 6 struktūrvienību vadītāji, 21 speciālists un 48 pārējie darbinieki, kuri atbildīgi iesaistās muzejrezervāta kopējo mērķu sasniegšanā. No pamatdarbā strādājošajiem 29 darbiniekiem ir augstākā izglītība, t. sk. 4 zinātņu doktori un viens darbinieks turpina studijas doktorantūrā. Visvairāk darbinieku ir vecuma grupā no 31 gada līdz pensijas vecumam un pensijā esošie, t.i. 98 %.

Misijas un stratēģisko mērķu īstenošana tiek mērķtiecīgi vadīta un organizēta virzībā uz apmeklētāju informēšanu un harmoniskas sabiedrības veidošanu pēc vienotas darbības shēmas.

4. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība

Lai nodrošinātu stratēģijas ieviešanu, muzejrezervātā ik gadu izstrādā gada darba plānu, kurā ir plānoti konkrēti pasākumi stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanai, kā arī noteiktas

atbildīgās struktūrvienības un laika termiņi. Par stratēģijas īstenošanu un tajā paredzēto mērķu un pasākumu izpildi ir atbildīgi direktora vietnieki un nodaļu vadītāji. Uzraudzību par stratēģijas izpildi nodrošina direktors. Darbības stratēģija ir pamats ikgadējiem darba plāniem un tā tiek pārskatīta reizi gadā, pamatojoties uz sasniegto darba rezultātu pārskatiem. Darba plāni un sasniegtie rezultāti tiek pārrunāti un akceptēti vadības un nodaļu vadītāju sanāksmēs ik ceturksni. Tas dod iespēju savlaicīgi noteikt iespējamās novirzes un samazināt stratēģijas neizpildes riskus.

Informāciju par stratēģijas īstenošanas gaitu katru gadu iekļauj muzejrezervāta publiskajā gada pārskatā. Stratēģijas īstenošanas gala izvērtējums tiek veikts 2028. gadā, informācija par to tiek iekļauta 2028. gada pārskatā un tas ir par pamatu nākamā perioda stratēģijas veidošanai.

4.1. Snieguma rādītāji

Galvenie snieguma rādītāji	Atbildīgais par rādītāja ieviešanas uzraudzību	Datu (informācijas) avots
Progress nozares politikas ieviešanā: sasniegto politikas mērķu īpatsvars darba plānu īstenošana pārskata periodā ir vismaz 75 %	Direktors Struktūrvienību vadītāji	Ikgadējie gada darba plāni Gada publiskais pārskats
Iekšējo procesu efektivitāte un atbilstība normatīvo aktu prasībām: nodarbināto apmierinātība ar iekšējo sadarbību un komunikāciju ir ar pieaugošu tendenci: vismaz 75% darbinieki aptaujas rezultātā atzīst, ka izprot un veicina stratēģiskos mērķus	Personāla vadītājs	Darbinieku aptauja
Cilvēkresursu prasmju attīstība un iesaistīšanās: • Darbinieki pilnveido savas zināšanas, piedaloties apmācībās, semināros un pašizglītībasursos – ne mazāk kā 8 stundas gadā • Tiek ieviesta mentoringa sistēma jaunie darbiniekiem • Novēršamās personāla mainības līmenis nepārsniedz 10% gadā • Vidējā atlīdzība darbiniekiem sasniedz vismaz 83% no valsts pārvaldes atlīdzības sistēmas algu skalas viduspunkta	Personāla vadītājs	Ikgadējie gada darba plāni un pārskati

Klimatneitralitāte : • Samazināta papīra dokumentu aprīte lietošana par 5% gadā • Samazināta energoresursu lietošana par 5%, salīdzinot ar 2021.gadu	Direktora vietnieks pieminekļu saglabāšanas un infrastruktūras jautājumos	Ikgadējie gada darba plāni un pārskati
Digitālā transformācija: • Elektronizēti dokumentu un procesu pārvaldības risinājumi - elektronisko dokumentu pieaugums aprītē vismaz 5% gadā • Ieviesti digitālie projekti dokumentu un pārvaldības procesos krājumā, zinātniskajā arhīvā u.c. – pilnīgi nodrošinātu digitāli veikto procesu skaits pieaug vidēji 5% gadā	Dokumentu pārvaldības vadītājs Galvenais krājuma glabātājs	Ikgadējie gada darba plāni un pārskati
Paplašināts un modernizēts muzeja piedāvājums, iekļaujot inovatīvus risinājumus apmeklētāju ieinteresēšanā un apkalpošanā, kas veicina kopējo apmeklētāju skaita pieaugumu gadā par 20%	Direktora vietnieks zinātniskajā darbā	Ikgadējie gada darba plāni un pārskati

V.Stikāne 28646552
vija.stikane@turaida-muzejs.lv